

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 49 0 P 040078 19 Rev
Sarajevo, 7.4.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Snježane Malešević, kao predsjednice vijeća, Fatime Imamović i Suada Kurtovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice N. P. iz K., Ulica..., koju zastupa punomoćnik J. L., advokat iz K., Ulica..., protiv tužene Federacije Bosne i Hercegovine, koju zastupa zastupnik po zakonu Federalno pravobranilaštvo S., radi utvrđenja prava vlasništva, v.s. 5.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužene protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 49 0 P 040078 18 Gž od 30.1.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 7.4.2021. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se usvaja i obje nižestepene presude preinačavaju tako što se tužbeni zahtjev odbija.

Nalaže se tužiteljici da tuženoj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.500,00 KM u roku od 30 dana koji počinje teći prvog dana nakon dostave prepisa presude tužiteljici.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Kiseljaku broj 49 0 P 040078 17 P od 25.9.2018. godine utvrđeno je da je tužiteljica vlasnik zemljišta površine 3354 m², u nalazu vještaka geometra I. P. od 18.4.2018. godine na skici prikazanoj zelenom bojom, koje u naravi predstavlja dio nekretnine k.č. broj 2371 zvana R., šuma 4. klase površine 44079 m² iz z. k. ul. broj 149 KO K. u vlasništvu tužene sa dijelom 1/1, te je tužena dužna trpjeti da se naprijed navedeni dio odcijepi od parcele k.č. 2371 i formira kao samostalna parcela k.č. 2371/2 zvana „R.“ šuma površine 3354 m² sa pravom vlasništva u korist tužiteljice sa dijelom 1/1, u svemu prema nalazu vještaka geometra I. P. od 18.4.2018. godine, koji je sastavni dio presude (stav prvi). Tuženoj je naloženo da tužiteljici nadoknadi troškove postupka u iznosu od 1.603,00 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 49 0 P 040078 18 Gž od 30.1.2019. godine žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavila tužena pozivom na odredbu iz člana 237. stav 3. Zakona o parničnom postupku zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka, sa pravnim pitanjem koje iz sadržaja revizije se svodi na to: da li je ispunjen uslov za sticanje prava vlasništva u situaciji kada tužiteljica nakon postupka izlaganja nekretnina nije postupila u smislu odredbi člana 82. Zakona o premjeru i katastru nekretnina, to jest kao treća osoba nije

smatrala da su njena prava povrijeđena jer izvršeni upis (pravo vlasništva na ime tužene) nije osporila kod nadležnog suda. Uz reviziju je priložila dvije odluke Vrhovnog suda Federacije BiH, koje se odnose na identičnu činjeničnu i pravnu situaciju, s pravnim stavom različitim od onog iz pobijane presude. Predlaže da se revizija usvoji i drugostepena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev u cijelosti uz naknadu troškova sastava revizije od 840,00 KM ili da se drugostepena presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica je osporila navode iz revizije s prijedlogom da se revizija odbaci kao nedopuštena ili odbije kao neosnovana uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju od 360,00 KM.

Za dopuštenost revizije povodom postavljenog pravnog pitanja, ovaj sud cijeni da je ispunjen pravni razlog važnosti tog pitanja za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, pa je ispitao pobijanu presudu u smislu odredbe iz člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP-a) i odlučio:

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev za utvrđenje prava vlasništva na dijelu nekretnine upisanoj u zemljišnoj knjizi kao vlasništvo tužene, te formiranje samostalne nekretnine sa 1/1 dijela u korist tužiteljice.

U postupku je utvrđeno da je prednik tužiteljice – otac bio suvlasnik parcele k.č. 136 u površini od 4200 m² sa dijelom 2/3 i posjednik sa 1/1 dijela, da su u postupku izlaganja nekretnina i uspostave novog premjera u skladu sa Zakonom o premjeru i katastru nekretnina² formirane nove parcele i to k.č. 2371, šuma 4. klase površine 44079 m², upisane u z.k.ulošku broj 149 KO K. kao vlasništvo Bosne i Hercegovine, Federacije BiH sa 1/1 dijela, te susjedna parcela k.č. 2372, njiva 7. klase površine 846 m², upisane u z.k. ulošku broj 267 KO K., kao vlasništvo tužiteljice sa 1/1 dijela, koje vlasništvo je stekla nasljeđivanjem po rješenju o nasljeđivanju od 27.4.2007. godine (iza oca). Taj postupak je zakonito završen i upise po novom izlaganju niko nije osporio.

Tužiteljica tvrdi da je sporna površina zemljišta od 3354 m², kao sastavni dio parcele k.č. 2371 u vlasništvu tužene, po starom premjeru pripadala parceli k.č. 136, čiji vlasnik i posjednik je bio njezin otac, da je ona naslijedila tu parcelu (bez izvršenog upisa), da je koristi i da je dosjelošću na istoj stekla pravo vlasništva, zbog čega traži formiranje nove parcele u toj površini sa pravom vlasništva 1/1, što da je tužena dužna trpjeti jer je bez pravnog osnova sporna površina upisana kao vlasništvo tužene u postupku izlaganja nekretnina.

Nižestepeni sudovi usvajaju tužbeni zahtjev uz obrazloženje da je sporna površina bila sastavni dio parcele u vlasništvu i posjedu oca tužiteljice, da je greškom u postupku izlaganja nekretnina po Zakonu o premjeru i katastru nekretnina označena i upisana kao

¹ Službene novine F BiH broj 53/03,73/05,19/06 i 98/15

² Službeni list SRBiH broj 22/84, 26/90 i 36/90, Službeni list R BiH broj 4/93 i 13/94,

posjed i vlasništvo tužene, koja nikada nije bila u posjedu iste, niti je vršila vlasnička prava.

Po ocjeni drugostepenog suda, činjenica da prednik tužiteljice i tužiteljica nisu pokrenuli postupak u skladu sa odredbama Zakona o premjeru i katastru nekretnina, ne predstavlja smetnju za podnošenje tužbe u ovoj pravnoj stvari, budući da se radi o stvarnopravnom zahtjevu koji ne zastarijeva.

U odnosu na postavljeno pravno pitanje, Vrhovni sud Federacije BiH je u predmetima rješavao identične činjenične i pravne situacije, pa je tako u presudi broj 49 0 P 011761 14 Rev od 9.5.2017. godine, koju tužena prilaže uz reviziju, izrazio stav da su tužitelji, sa zahtjevom za utvrđenje prava vlasništva dosjelošću, izgubili pravo na sudsku zaštitu budući da je istekao prekluzivni rok od 3 godine propisan odredbom člana 82. Zakona o premjeru i katastru nekretnina, u kojem su tužitelji mogli osporavati izvršeni upis. Nakon toga, a povodom rješavanja iste činjenične i pravne situacije u predmetu broj 49 0 P 005460 15 Rev, na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH 20.12.2017. godine zauzeto je pravno shvatanje: „na postupke po tužbama za utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama koje su bile predmet izlaganja ne primjenjuju se rokovi iz člana 82. stav 1. Zakona o premjeru i katastru nekretnina“. Taj stav primijenjen je u Rješenju ovog suda broj 49 0 P 005460 15 Rev od 21.12.2017. godine, gdje je povodom odluka nižestepenih sudova, kojim je odbijen tužbeni zahtjev za utvrđenje prava vlasništva dosjelošću, izraženo stanovište da tužitelji zahtijevaju sudsku zaštitu svog prava podnošenjem vlasničke tužbe, koje nije ograničeno rokom, pa ni u slučaju kada se radi o nekretninama koje su bile predmet javnog izlaganja, jer da je takvo ograničenje suprotno odredbama člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, prema kojoj niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava. Dalje je u toj odluci navedeno da tužitelj u konkretnom slučaju nije učestvovao u postupku u kojem je izvršeno cijepanje parcele za koju tvrdi da je njegova, te upis prava na novoformiranoj parceli u korist tuženih. Zbog toga da tužitelj u ovom postupku ne osporava zakonitost tog upisa, nego se poziva na svoje pravo vlasništva, kao jače pravo u odnosu na pravo tuženih, koje zasniva na činjenici da je prije izvršenog aviosnimanja tužitelj bio u posjedu sporne parcele, koju je stekao nasljeđivanjem od prednika, koji su u starim austrougarskim planovima bili upisani kao posjednici parcele kojoj je ista pripadala. Dakle tužitelj je podnio tužbu za utvrđenje prava vlasništva i predaju u posjed nekretnine u smislu člana 43. Zakona o vlasničko pravnim odnosima, za koju ima pravni interes budući da su u zemljišnim knjigama kao vlasnici iste upisani tuženi.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, u predmetu broj AP-3413/17 povodom apelacije V. L. i S. L., donio je odluku u meritumu na sjednici održanoj 11.6.2019. godine, kojom je odbio kao neosnovanu apelaciju protiv presude Vrhovnog suda Federacije BiH broj 49 0 P 011761 14 Rev od 9.5.2017. godine. U ovoj odluci Ustavni sud BiH je naglasio da se tužbeni zahtjev u tom predmetu odnosio na utvrđivanje prava vlasništva na predmetnoj nekretnini temeljem dosjelogosti, pri čemu apelanti svoje tvrdnje o proizvoljnosti u predmetnom postupku temelje na propustima koji su se desili prethodno u upravnom postupku koji je pravosnažno okončan, u okviru kojeg je došlo do izdvajanja predmetne nekretnine i formiranja posebne parcele koja je upisana na

prvotuženu. Ustavni sud zapaža da se u predmetnom postupku nije raspravljalo o zakonitosti tog upravnog postupka, pa polazeći od toga cijeni da je Vrhovni sud FBiH na temelju raspoloživih dokaza zaključio da je prvotužena u postupku izlaganja nekretnina provedenom po zakonu stekla pravo raspolaganja na predmetnoj novoformiranoj parceli, pri čemu apelanti da ničim nisu dokazali da su upravo oni nakon toga na toj parceli, na temelju valjane pravne osnove, stekli pravo vlasništva. Slijedom toga, imajući u vidu postavljeni tužbeni zahtjev, kao i činjenicu da Vrhovni sud u predmetnom postupku nije raspravljao o zakonitosti upravnog postupka, jer za to nije bio ni ovlašten, neutemeljenim se smatra pozivanje apelanata na kršenje relevantnih odredaba Zakona o premjeru i katastru nekretnina.

Budući da i u ovom postupku tužiteljica zahtijeva utvrđenje prava vlasništva na osnovu dosjelnosti, da smatra da je greškom sporna površina zemljišta spojena sa parcelom tužene i upisana kao vlasništvo tužene u upravnom postupku, koji se provodio po Zakonu o premjeru i katastru nekretnina, da je taj postupak pravosnažno okončan i da zakonitost tog postupka nije osporena, tada se zaključuje da je tužena u postupku izlaganja nekretnina provedenom po zakonu stekla pravo raspolaganja na spornoj površini.

Tačkom 1. Rješenja Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove o izradi i stupanju na snagu katastra nekretnina područja Općine K. utvrđeno je da je izrađen katastar nekretnina područja Općine K. za tri katastarske općine: C. I., K. i M. u površini 9 241 ha 93 a 38 m², tačkom 2. da stupanjem na snagu katastra nekretnina dosadašnji katastar zemljišta i zemljišna knjiga za katastarske općine C., K. i M. prestaju da važe, te tačkom 3. da to rješenje stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenim novinama Federacije BiH. Ovo rješenje objavljeno je 2.12.2002. godine u Službenim novinama Federacije BiH broj 60/2002 godine i stupilo je na snagu 10.12.2002. godine. Od uspostave novog zemljišno-knjižnog stanja, po kojem je tužena stekla pravo vlasništva na predmetnoj nekretnini, tužiteljica nije dokazala da je na istoj stekla pravo vlasništva na osnovu valjane pravne osnove, ne navodi niti jedan zakoniti osnov sticanja (rješenjem o nasljeđivanju iza oca nije obuhvaćena sporna nekretnina), niti njezin zahtjev ima pravni osnov u odredbi člana 58. Zakona o stvarnim pravima³, po kojoj se protekom 20 godina savjesnog posjeda stiče pravo vlasništva dosjelošću.

Kako tužiteljica može zahtijevati sudsku zaštitu svog prava podnošenjem vlasničke tužbe, a to svoje pravo nije u ovom postupku dokazala, ovaj sud, slijedeći jurisprudenciju Ustavnog suda BiH, ne nalazi suprotnost sa pravnim stavom izraženim na sjednici Građanskog odjeljenja od 21.12.2017. godine.

Zbog izloženog je, usvajanjem revizije, obje nižestepene presude valjalo preinačiti i odlučiti kao u izreci primjenom odredbe iz člana 250. stav 1. ZPP-a.

Prema odredbi iz člana 397. stav 2. ZPP-a, kad sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučit će o troškovima cijelog postupka. Preinačenjem nižestepenih presuda tužena je u cijelosti uspjela u parnici, pa je tužiteljica dužna

³ Službene novine FBiH broj 66/13 i 100/13

naknaditi tuženoj troškove postupka – član 386. stav 1. ZPP-a u vezi sa članom 395. ZPP-a, po kojem se odredbe o troškovima primjenjuju i na stranke koje zastupa javno pravobranilaštvo, u kom slučaju troškovi postupka obuhvataju i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade advokatu. Troškovi postupka odnose se na sastav odgovora na tužbu od 240,00 KM, troškove zastupanja tužene na pripremnom ročištu od 240,00 KM, troškove zastupanja prilikom uviđaja od 180,00 KM, troškove zastupanja na glavnoj raspravi od 240,00 KM, troškove sastava žalbe prema postavljenom zahtjevu od 240,00 KM i troškove sastava revizije od 360,00 KM ili ukupno dosuđenih 1.500,00 KM.

Visina parničnih troškova utvrđena je primjenom Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata⁴ - član 12., član 13. tačka 1. alineja a., b. i c., tačka 2. alineja a., tačka 3. alineja a., tačka 4. alineja a., te primjenom člana 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine⁵.

Rok za izvršenje činidbe određen je saglasno odredbi iz člana 179. ZPP-a.

Predsjednica vijeća
Snježana Malešević, s.r.

⁴ Službene novine F BiH broj 22/04

⁵ Službene novine F BiH broj 18/05